

[Uz Sākumlapu](#) > ... > [Jūsu Tiesības](#) > [Pamattiesības](#) > [Uzņēmējdarbība Un Cilvēktiesības](#) > Denmark

Saturu nodrošina

Dānija

Uzņēmējdarbība un cilvēktiesības

Dānija

1. Kāda veida tiesību aizsardzība tiesā man ir pieejama jūsu valstī, ja pret mani ir pieļauti ar uzņēmējdarbību saistīti cilvēktiesību pārkāpumi? Vai šī aizsardzība ietver zaudējumu atlīdzināšanu?

Tiesību aizsardzība tiesā pret cilvēktiesību pārkāpumiem ir noteikta Eiropas Cilvēktiesību konvencijā, Eiropas Savienības Pamattiesību hartā un Dānijas Karalistes Konstitucionālajā aktā (*Danmarks Riges Grundlov*). Nepastāv nošķirums starp cilvēktiesību pārkāpumiem, kas ir saistīti ar uzņēmējdarbību, un citiem cilvēktiesību pārkāpumiem.

Eiropas Cilvēktiesību konvencija

Eiropas Cilvēktiesību konvenciju transponēja Dānijas tiesību aktos ar 1992. gada 29. aprīļa Likumu Nr. 285. Saskaņā ar Dānijas judikatūru valsts iestādēm var nākties atlīdzināt finansiālu vai morālu kaitējumu saistībā ar Eiropas Cilvēktiesību konvencijas pārkāpumu. Šādu atbildību nosaka Dānijas judikatūra, kā arī piemēro Dānijas tiesību aktu par zaudējumu atlīdzināšanu vispārējos principus.

Eiropas Savienības Pamattiesību harta

Visām Dānijas iestādēm, īstenojot ES tiesību aktus, ir jāievēro Eiropas Savienības Pamattiesību harta. Dānijas tiesām ir arī jānodrošina vajadzīgā tiesu pieejamība, lai nodrošinātu tiesību efektīvu aizsardzību ES tiesību aktos ietvertajās jomās. Tas ietver Eiropas Savienības Pamattiesību hartu.

Dānijas Karalistes Konstitucionālais akts

Dānijas Konstitūcijas VII un VIII nodaļā ir noteiktas vairākas brīvības un cilvēktiesības. Personiskās brīvības ietver personas brīvības (§ 71. pants), mājokļa un privātuma (§ 72. pants), īpašumtiesību (§ 73. pants), reliģijas brīvības un tiesību netikt diskriminētam (§ 67, § 68. un § 70. pants) aizsardzību. Politiskās brīvības ir saistītas ar vārda brīvību (§ 77. pants), biedrošanās brīvību (§ 78. pants) un pulcēšanās brīvību (§ 79. pants). Konstitūcija ietver arī tiesības uz brīvu un vienlīdzīgu piekļuvi tirdzniecībai (74. pants), tiesības uz valsts palīdzību (75. pants) un tiesības uz bezmaksas pamatizglītību un skolas izvēles brīvību (76. pants).

Konstitūcijas 73. pantā ir noteikts juridiskais pamats tiesībām uz pilnu zaudējumu atlīdzību piespiedu atsavināšanas gadījumā, ko izmaksā par finansiāliem zaudējumiem, kuri radušies piespiedu atsavināšanas rezultātā.

2. Vai ir konkrēti noteikumi par rupjiem cilvēktiesību pārkāpumiem? Vai šie noteikumi ir piemērojami par noziegumiem pret vidi vai smagiem darbaspēka ekspluatācijas gadījumiem?

Nav īpašu noteikumu ne par rupjiem valsts, ne starptautiska līmeņa cilvēktiesību pārkāpumiem. Tomēr, novērtējot cilvēktiesību pārkāpumus, tiek ņemts vērā proporcionalitātes princips, tostarp pārkāpuma smagums. Tiesību aizsardzība tiesā pret cilvēktiesību pārkāpumiem ir noteikta Eiropas Cilvēktiesību konvencijā, Eiropas

Savienības Pamattiesību hartā un Dānijas Karalistes Konstitucionālajā aktā.

3. Pret mani ir pieļauts cilvēktiesību pārkāpums saistībā ar Eiropas transnacionālas korporācijas darbībām, kuras veiktas ārpus Eiropas Savienības. Vai man ir piekļuve tiesām jūsu valstī, ja es neesmu ES pilsonis vai ja es nedzīvoju ES? Kādi ir nosacījumi, lai iesniegtu prasību par manu tiesību pārkāpumiem? Kur var atrast papildu informāciju?

Būtībā visas privātpersonas Dānijā var iesniegt prasību valsts tiesās. Tas attiecas gan uz ES pilsoņiem, gan personām, kas nav ES pilsoņi. Papildu informācija par norādījumiem attiecībā uz prasības iesniegšanu tiesās ir pieejama <http://www.domstol.dk/>.

4. Vai ombuda iestādes, līdztiesības iestādes vai valsts cilvēktiesību iestādes var atbalstīt personas, pret kurām ir pieļauti ar uzņēmējdarbību saistīti cilvēktiesību pārkāpumi, ko izdarījušas Eiropas transnacionālas korporācijas ārpus ES? Vai šīs iestādes var izmeklēt manu lietu, ja es neesmu ES pilsonis vai ja es nedzīvoju ES? Vai jūsu valstī ir kādi citi valsts dienesti (piemēram, darba vai vides inspekcija), kas var izmeklēt manu lietu? Kur es varu atrast informāciju par savām tiesībām?

Dānijas Cilvēktiesību institūta (*Institut for Menneskerettigheder*) mērķis ir sekmēt un aizsargāt cilvēktiesības, cita starpā konsultējot Dānijas parlamentu (*Folketinget*), Dānijas valdību, citas valsts iestādes un privātās ieinteresētās personas par cilvēktiesībām un pārvaldot informāciju par cilvēktiesībām. Dānijas Cilvēktiesību institūts var arī palīdzēt diskriminācijas upuriem iesniegt diskriminācijas prasības, pienācīgi ņemot vērā upuru, asociāciju, organizāciju un citu juridisko personu tiesības.

Dānijas parlamentārais ombuds izskata tikai sūdzības par valsts pārvaldi.

Lai izskatītu ar uzņēmējdarbību saistītus cilvēktiesību pārkāpumus, Dānijā ir atsevišķi mehānismi, tostarp Dānijas tiesas, Darba tiesa (*arbejdsretten*), Rūpniecisko kaitējumu valsts padome (*Arbejdsskadestyrelsen*), Vienlīdzīgas attieksmes padome (*Ligebehandlingsnævnet*), Atbildīgas uzņēmumu rīcības starpniecības un sūdzību izskatīšanas iestāde (*Mægling- og klageinstitutionen for ansvarlig virksomhedsadfærd*) (*MKI*) un citi. Darba tirgū reizēm starp pusēm tiek panākta konfidenciāla samierināšana lietās, kuras var skart cilvēktiesības.

5. Vai jūsu valsts uzliek pienākumu Eiropas transnacionālām korporācijām izveidot sūdzību izskatīšanas mehānismus vai starpniecības pakalpojumus saistībā ar pārkāpumiem, kas radušies to uzņēmējdarbības rezultātā? Vai šie pienākumi attiecas arī uz pārkāpumiem, kuri pieļauti ārpus Eiropas Savienības? Kas atbild par šo darbību uzraudzību jūsu valstī? Vai ir pieejami kādi publiski ziņojumi, kuros sniegta informācija par šo sistēmu darbību?

Saskaņā ar Dānijas tiesību aktiem Eiropas transnacionālām korporācijām nav pienākuma izveidot sūdzību izskatīšanas mehānismus vai starpniecības pakalpojumus saistībā ar pārkāpumiem, kas radušies to uzņēmējdarbības rezultātā.

Dānija saskaņā ar tiesību aktiem ir izveidojusi Atbildīgas uzņēmumu rīcības starpniecības un sūdzību izskatīšanas iestādi (*MKI*), kas strādā pie starpniecības, dialoga un konfliktu risināšanas satvara izveides.

MKI ir Dānijas valsts ESAO kontaktpunkts. Tās uzdevums ir cita starpā izskatīt sūdzības par iespējamu bezatbildīgu rīcību, ko pieļāvuši Dānijas uzņēmumi Dānijā un ārvalstīs, piemēram, uzņēmuma uzņēmējdarbības

attiecībās, un piedāvāt starpniecību starp cietušo pusi un pusi, pret kuru iesniegta sūdzība. MKI izskata sūdzības un var piedāvāt starpniecību gadījumos, kas ietver ESAO pamatnostādņu daudznacionāliem uzņēmumiem pārkāpumus, tostarp saistībā ar cilvēktiesībām, darba ņēmēju tiesībām, starptautiskajiem vides standartiem un korupciju.

MKI publicē gada ziņojumus par savu darbu, ietverot izskatītās sūdzības un jebkādas starpniecības procesus. Izskatot sūdzību, MKI var arī izdod publiskus paziņojumus, kuros, piemēram, var tikt kritizēta uzņēmuma rīcība.

MKI ir neatkarīga iestāde, kas ir pilnvarota izskatīt gadījumus pēc savas iniciatīvas, bet neuzrauga Dānijas uzņēmumu darbības.

6. Vai man ir konkrētas tiesības gadījumā, ja esmu neaizsargāts cietušais, kas vēlas saņemt tiesiskās aizsardzības līdzekli par cilvēktiesību pārkāpumiem saistībā ar uzņēmējdarbību? Vai un saskaņā ar kādiem nosacījumiem varu saņemt juridisko palīdzību? Kādas izmaksas segs juridiskā palīdzība? Vai man ir piekļuve juridiskai palīdzībai saskaņā ar tādiem pašiem nosacījumiem, ja es neesmu ES pilsonis vai ja es nedzīvoju ES?

Personām, pret kurām ir pieļauti ar uzņēmējdarbību saistīti cilvēktiesību pārkāpumi, nav nekādu īpašu tiesību (sk. 1. jautājumu). Dānijā ir divi valsts apmaksāti juridiskās palīdzības veidi: bezmaksas tiesvedība [*fri proces*] un valsts juridiskā palīdzība [*offentlig retshjælp*]. Lai saņemtu juridisko palīdzību, netiek prasīts, ka ir jābūt Dānijas valstspiederīgajam vai ES pilsonim.

Bezmaksas tiesvedība

Ja tiek apstiprināts iesniedzēja pieteikums par bezmaksas tiesvedību, visas iesniedzēja izmaksas segs valsts. Apstiprinājums ir atkarīgs no tā, ka viens no bezmaksas tiesvedības nosacījumiem ir tāds, ka iesniedzēja ienākumi nedrīkst pārsniegt robežvērtību, kas noteikta Tiesvedības likuma (*retsplejeloven*) 325. panta 3.-5. punktā, un ka iesniedzējam nav juridiskās palīdzības apdrošināšanas polises vai kādas citas apdrošināšanas polises, kura sedz lietas izmaksas. Ienākumu robežvērtības katru gadu tiek paaugstinātas; sk. Tiesvedības likuma 328. panta 2. punktu. Tādēļ 2019. gadā viena iesniedzēja ienākumi nedrīkstēja pārsniegt 329 000 DKK; iesniedzējiem, kuriem ir partneris, pāra kopējie ienākumi nedrīkstēja pārsniegt 418 000 DKK.

Papildus minētajam vēl viens nosacījums ir tāds, ka iesniedzējam ir jābūt pamatotam iemeslam iesniegt prasību; sk. Tiesvedības likuma 328. panta 2. punktu.

Tomēr Tiesvedības likuma 327. pantā ir uzskaitīti vairāki īpaši prasību veidi, kuriem nav paredzēts nosacījums, ka iesniedzējam ir jābūt pamatotam iemeslam iesniegt prasību. Tādos gadījumos bezmaksas tiesvedība ir jāpiešķir visos gadījumos, kad iesniedzējs atbilst 325. panta finansiālajiem nosacījumiem. Tomēr tas ne vienmēr nozīmēs, ka iesniedzēja prasība tiks apstiprināta; sk. 327. panta 4. punktu.

Valsts juridiskā palīdzība

Juridiskajai palīdzībai ir trīs posmi; sk. Tiesvedības likuma § 323. pantu un 2019. gada 18. decembra Izpildrīkojumu (*bekendtgørelse*) Nr. 1503 par valsts juridisko palīdzību, nodrošinot advokātu. Ikvienai personai ir tiesības uz pamata (un bezmaksas) mutiskām konsultācijām par juridiskiem jautājumiem, kas attiecas uz strīdu, un par prasības celšanas praktiskajiem un finansiālajiem aspektiem (1. posms).

Personām, kas atbilst finansiālajiem nosacījumiem par bezmaksas tiesvedību, ir tiesības arī uz nelielu bezmaksas juridisko palīdzību konsultāciju veidā, kā arī atsevišķu rakstisku iesniegumu sagatavošanu, tostarp bezmaksas tiesvedības pieteikumu sagatavošanu (2. posms). Gadījumā, ja strīda pazīmes liecina par iespēju, saņemot advokāta papildu palīdzību, lietu slēgt ar izlīgumu, attiecīgajai personai ir arī tiesības uz nelielu bezmaksas advokāta juridisko palīdzību (3. posms).

Advokāta juridiskā palīdzība 2. posmā 2019. gadā izmaksāja 1040 DKK (ieskaitot PVN). Valsts sedz 75 % no šīs

summas, savukārt juridiskās palīdzības pieteikuma iesniedzējs sedz pārējo. Advokāta juridiskā palīdzība 3. posmā izmaksā 2390 DKK (ieskaitot PVN). Valsts un juridiskās palīdzības pieteikuma iesniedzējs katrs sedz pusi. Tomēr valsts sedz visas juridiskās palīdzības izmaksas, kas saistītas ar bezmaksas tiesvedības pieteikumu.

Taču valstij nedrīkst pieprasīt nekādas juridiskās palīdzības subsīdijas 2. un 3. posmā, ja jau pašā sākumā ir skaidrs, ka prasību nav iespējams izskatīt, nepārsniedzot izmaksas attiecīgi 1040 DKK vai 2390 DKK apmērā. Turklāt valsts juridiskās palīdzības subsīdija 2. un 3. posmā ietver tikai maksas, ko nesedz juridiskās palīdzības apdrošināšanas polise vai kāda cita apdrošināšanas polise.

■ Lapa atjaunināta: 28/12/2020

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datus, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.